

PROTOKOLL NR 3

Projekt: 2024_0064 Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneering

Teema: Juhtrühmakoosolek

Kuupäev: 05.02.2025, 14.30-15.35

Asukoht: MS Teams

Protokollija: Evelin Kuusik

Marju Kaivapalu – Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM)
Monika Korolkov – Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Kadi-Kaisa Kaljuveer – Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Antti Pääsukene – Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Karel Lember – Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Priit Heinla – Elering AS
Viktoria Muske-Vidjajev – Elering AS
Margit Tennokene – Kliimaministeerium
Ülle Luks – Kliimaministeerium
Nikon Vidjajev – Kliimaministeerium
Regina Hermandi – Kliimaministeerium
Eda Andresmaa – Kliimaministeerium
Irma Pakkonen – Keskkonnaamet
Märt Öövel – Keskkonnaamet
Kristina Aidla – Terviseamet
Svante Nõmmik – Terviseamet
Merilin Kraun - Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet
Maili Roio – Muinsuskaitseamet
Marek Lind – Transpordiamet
Andres Käosoo – Politsei- ja Piirivalveamet
Tiit Kaasik – Eesti Geoloogiateenistus
Kalle Toomet – Eesti Linnade ja Valdade Liit
Triin Koorits – Skepast&Puhkim OÜ (SKPK)
Evelin Kuusik – Skepast&Puhkim OÜ
Veronika Verš – Skepast&Puhkim OÜ
Anni Konsap – Skepast&Puhkim OÜ
Marion Mets – Skepast&Puhkim OÜ

Järgmine koosolek: juhtrühmakoosolek **2026. aasta algus**.**Päevakava:**

- 1) Uus projektijuht
- 2) Trassikoridori asukoha alternatiivid - kaardirakendus
- 3) Alusanalüüsid ja uuringud
- 4) Ajakava ja edasine protsess
- 5) Küsimused ja avatud arutelu

Marju Kaivapalu MKM-ist avas koosoleku ja tutvustas uut MKM-i poolset projektijuhti, kelleks on planeerimise osakonna nõunik Monika Korolkov.

Triin Koorits SKPK-st tutvustas kaardirakendust ja visandatud trassikoridore. Trassialternatiivide kulgemist mõjutasid esmajärjekorras looduskaitsealised piirangud ja elamute paiknemine.

Margit Tennokene: Kas Natura alad on välistatud või peame mõnes kohas Natura erandit hakkama taotlema?

Triin: Natura erandi teemat täna veel laual ei ole, aga merealal sellist kohta ei ole, kus saaks tulla Natura ala läbimata. Maismaal olemasolevate õhuliinide puhul me Naturat ei välistanud, aga uute liinidega me läbi Natura ei tulnud.

Margit: Kuna seda olemasolevat trassikoridori peab laiendama, siis tuleb vaadata, et kas nt metsaelupaiga tüübid hakkavad sealt kõrvalt pihta, et kui seal all peab toimuma raadamine, siis on kindlasti Natura erand vajalik ja see peab arvutusse sisse minema ja alternatiivide kaalumise on kriitilise tähtsusega.

Triin: Ja me peame seda kindlasti kaaluma.

Margit: Tasub elupaikade kiht ka juurde võtta. sellistes kohtades võib hakata elupaik täpselt piiri pealt.

Triin: Igale olemasolevale trassile on kõrvale alternatiiv joonistatud. Kaaluda tuleb seda, kas see mõjutus on suur või mitte, aga kui räägime merealast või kuidas merre jõuda, siis seal on igal pool Natura ees.

Margit: Eranditega on kaks eri asja, et üks on see, mida saab meie enda valitsus anda loa ja teine on see, mis peame komisjonilt luba küsima, kas on esmatähtsad elupaigad või teised. Need on siis edasise töö detailid ja saab arutada.

Eda Andresmaa: Kitsamalt mereala kohta peaks kaardirakendusse mereelupaigad panema nii lodusdirektiivi omad kui looduse taastamise määruse omad. Kuigi need ka üle kaardistatakse, siis need algkihid on meil olemas.

Triin: Kas need avalikustamise kontekstis on olulised? Oleme avalikku kaardirakenduse vähem infot, kui töörakenduses on, et avalikkuse jaoks hoida informatsiooni konkreetsemana.

Eda: Kujutan ette, et huvigrupid hakkavad kohe nõudma, et siin karid, liivamadalaad, seal meriheina aasad jne. Ma ise igaks juhuks paneksin, aga kui ütlete, et olete pannud siia kõige-kõige olulisema info...

Marju: Oleme pannud siia info, mis on olnud alternatiivide visandamiseks oluline info. Pole vaadanud nii detailselt, sest see on juba hindamise küsimus.

Eda: Üks uuring on merepõhja elustiku kohta, et kui kaardil ei näita, siis miks seda uurime.

Marek Lind: Lihula juures on koht, kus liin jookseb üle tugimaantee ja läheb teistpidi tagasi. Miks see nii on kavandatud?

Triin: Et tehniliselt saaks alajaama sisse. Sama ettepaneku tegi ka Lihula Vallavalitsus mitte siia poole tulla. Tuleb kaaluda, kas on võimalik nihutada.

Priit Heinla: Lihula olemasolev alajaam on linna keskel ja sisuliselt laiendada võimatu, mistõttu soovime näha ette uue täiendava alajaam, kuhu tulevikus Lihula lähedal olevad arendused saavad liituda täiendavalt. Tõenäoline on, et Lihula ja uue alajaama vahel seda jõnksu ei tulegi, kuna Harku-Lihula-Sindi liin läheb Lihulast läbi ja me ühendame olemasoleva Lihula-Sindi liini peale. Ühendus olemasoleva ja uue alajaamaga saab olemasolevate liinidega.

Veronika Verš: Eda märkusele lisan, et kui trasse visandasime, siis olid aluseks mereinstituudist saadud modelleeritud elupaikade alad. Polnud võimalik leida kohta, kus karisid või liivamadalaad ei läbiks. Uuring täpsustabki, mis ulatuses läbib, mis mõjud kaasnevad ja kuidas leevendada. Natura alasid meres ei saa kuidagi vältida.

Triin: Merepõhja uuringu tulemus annab vastuse, kas koridorid jäävad paika või peame nihutama.

Eda: Millal kihte tegite, et mereinstituut tegi looduse taastamise kihi ka, kas need on ka arvesse võetud?

Veronika: Kas saab need edastada, et kontrollida, kas see info olemas.

Marju: Meil on siin rakenduses ka seletuskiri, kus on selgitatud iga lõigu visandamist.

Marju rääkis alusanalüüsides ja uuringutest, mis on vaja käesoleva REP-i raames koostada. Kokku 12 tk, et anda hinnang, milline on parim alternatiiv. Uuringute LÜ-d leitavad riigieriplaneering.ee kodulehelt. Väliuuringutena on ette nähtud merepõhjaelustiku ja linnustiku uuringud. Ülejäänud uuringud on eksperthinnangud olemasolevate andmete põhjal. Sotsiaalkultuurilise analüüsi raames viiakse elanike seas läbi küsitlus. Täiendavad uuringud viiakse läbi järgmises faasis ühele alternatiivile hoonestusloa menetluse või ehitusloa projekti koostamisel.

Eda: Kas nende uuringute raames, mida tellitakse, saaks soovitusi, kas panna kaabel merepõhja või matta kaitsvate kihtide alla või see on ehitusgeoloogilise uuringu etapp?

Priit: Plaan matta ta on ja mahud on suuremad kui vee-erikasutusloa saamiseks ilma KMH-ta on. Kas plaanime veel muud moodi kaitsta, siis see on veel väljaselgitamisel. Väikses väinas pole nii suuri laevasid kui Soome lahes. Saaremaa ja Muhu vahel on 1,5 m sügav vesi ja nende olemasolevate kaablitega pole kunagi probleeme olnud. Tasakaal välise ohu ja looduskeskkonna vahel peab olema.

Marju: Soovitusi mõju vältimiseks, mida tuleb paigaldamisel arvestada, saab mõju hindamisel välja tuua.

Marju näitas ülevaatlikku skeemi ajakavast, kuhu käesolevaks ajaks on jõutud. Alustatakse uuringute koostamist, mis peaksid lõppema käesoleva aasta lõpuks. Uue aasta algul oleks uus kohtumine, et tutvustada planeeringu lahendust, ühte alternatiivi, võrdlusmetoodikat, kuidas lahenduseni jõuti ja siis oleks järgmine suurem kaasamine ja avalikustamine.

Samuti rääkis Marju kaasamise kavast, mille sihtgrupp on kohalikud inimesed. Plaanis on 12 kaasamiskohtumist ning lisaks veebikoosolekud.

Marek: Saaremaal (nt Orissaare kandis) ja Järvamaal olemasoleva 110 kV laiendusena kavandatud lõigud, kus trassinurgapunktid on väga lähedale riigiteele kavandatud. Seal tekib vastuolu minimaalse ehitise kauguse ja kõrguse teede projekteerimismõõtmega. Konkreetset kohti hetkel ei oska välja tuua, aga neid pole realistlik saada. Muhu saarel olete kaabli kavandatud riigitee alusele maale. Arvesse tuleb võtta, et see võib tähendada, et tuleb kavandada tee rekonstrueerimist, kui alternatiive võrdlete.

Triin: Kui on konkreetseid ettepanekuid, kui kaugemale riigiteest nurgapunkte võib panna ja ka Muhu kohta, siis kirjalikult võib saada.

Marek: Tiit Harjak saadab kindlasti kirjalikult.

Marju: Saaremaal see riigitee, kas peaks tegema kollase jutina need teeületused?

Triin: Kui olemasolevast asukohast läheme välja, siis küll jah.

Marju: Ootame kirjalikke ettepanekuid uuringute kui ka kaardirakenduse osas **21.02.2025**. Need kõik koondame kokku ja need vaadatakse üle peale avalikustamise perioodi.

Kalle Toomet: Avalikud koosolekud, kui palju nad tänasest arutelust on laiemad või sisulisemad?

Marju: Oleme eelnevalt kohtunud kõigi KOV-ide esindajatega ja me rääkisime kaasamiskoosoleku ajad ja kohad läbi, et need oleks sobilikud. Kindlasti räägitakse kompensatsioonist, talumistasust. Kui on mõtteid, millest rääkida, siis oleks väga tore.

Priit: LS koosolekul ja nüüd ka trassialternatiivide tutvustamisel oleme kõiki aspekte kuni taristu valmimiseni mõelnud ja ei ole midagi, mida protsessi käigus varjame. Vastavalt maakasutuse otstarbele me IKÕ lepingu sõlmimisel hüvitame elamu- ja ärimaade puhul 100% maksumusest. Maad ära ei võta, seame kitsenduse. Metsamaa puhul lisaks hüvitame ühe raieringi.

Kalle: Kui palju KOV-id ise on mõtteid avaldanud?

Marju: Oleme iga KOV-i piires vaadanud trassid üle ja neil on ka aega veel vaadata üle, et asukohapõhised info nad alles edastavad.

Kalle: Sundvalduste seadmised, mis need kaasa võivad tuua?

Priit: Need on erandlikud juhtumid ja selle REP-i raames on plaan eelkõige jõuda inimestega lepingusse. Sundvalduse seadjaks REP-i puhul on TTJA, mitte KOV. Meil on 3 aastat aega läbi rääkida ja jõuda konsensuseni. Me sundvalduse puhul kompenseerime ka.

Marju: Kindlasti kokkuleppe sõlmimine on lihtsam ja seepärast püüame kaasamist teha laiemalt ja pakume võimalusi kohtuda.

Protokollis lisad:

1. Salvestis
2. Ettekanne